

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 0601

DOM
2016-09-08
Stockholm

Mål nr
M 3574-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2016-04-01 i mål nr M 1074-16, se bilaga

KLAGANDE

Strandmiljö Laholm

MOTPART

Miljö- och byggnadsnämnden i Laholms kommun

SAKEN

Klagorätt

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom undanröjer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsens i Hallands län beslut den 4 februari 2016, dnr 505-7582-15, om avvisning och återförvisar målet till länsstyrelsen för fortsatt handläggning.

Dok.Id 1295737

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Strandmiljö Laholm (föreningen) har i första hand yrkat att Länsstyrelsens i Hallands län beslut att avvisa föreningens överklagande ska uppnävas och målet återförvisas dit för prövning i sak. I andra hand har föreningen yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska förordna att Miljö- och byggnadsnämnden i Laholms kommun ska vidta åtgärder som medför att trafiken på de i målet aktuella delarna av stranden omedelbart upphör.

Föreningen har anfört i huvudsak följande. Föreningen ska ges klagorätt i målet. EU-domstolen har uttalat att det ankommer på nationell domstol att i den utsträckning det är möjligt tolka den processuella rätten så att den stämmer överens med målen i artikel 9.3 i Århuskonventionen (mål C-240/09). I den artikeln finns ingen begränsning vad gäller talerätt till att bara avse frågor om tillstånd och dispens. Föreningen uppfyller aktuella kriterier i svensk rätt och om föreningen inte medges klagorätt skulle det innebära ett brott mot Århuskonventionen. Inte heller skulle syftet med konventionen tillgodoses eftersom målet rör just den typ av frågor som allmänheten ska ha möjlighet att få prövad. Även om man upprätthåller kravet på koppling till frågor om tillstånd eller dispens finns klagorätt för föreningen. Det krävs beslut om tillstånd eller dispens för att bilkörningen ska kunna tillåtas, men kommunen har valt att inte pröva frågan alls. Det vore orimligt om kommunens passivitet skulle medföra att frågan inte kan prövas.

Miljö- och byggnadsnämnden i Laholms kommun (nämnden) har bestritt yrkandet och anfört att föreningen saknar klagorätt.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL*Miljöorganisationers klagorätt*

Enligt 16 kap. 13 § miljöbalken har miljöorganisationer, som uppfyller de kriterier som anges i bestämmelsen, rätt att överklaga domar och beslut enligt miljöbalken. De typer av beslut som omfattas av klagorätten är överklagbara domar och beslut om bl.a.

tillstånd, godkännande eller dispens, om upphävande av skydd av områden enligt 7 kap. eller om tillsyn enligt 10 kap. Bestämmelsen är en del av Sveriges genomförande av konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor – Århuskonventionen. Konventionen ställer krav på att miljöbeslut ska kunna överklagas av miljöorganisationer (se artikel 9.3). Århuskonventionen, som Sverige tillträdde år 2005, är också en del av EU-rätten.

EU-domstolen har i sin dom i mål C-240/09 prövat en fråga om tolkningen av artikel 9.3 i Århuskonventionen. Domstolen konstaterade att artikeln innebär att det ankommer på en nationell domstol att i den utsträckning det är möjligt tolka den processuella rätten, avseende de villkor som ska vara uppfyllda för att få till stånd en prövning av domstol eller i administrativ ordning, så att den stämmer överens med såväl målen i artikel 9.3 i Århuskonventionen som målet att säkerställa ett effektivt domstolsskydd av rättigheterna enligt unionsrätten, så att en miljöorganisation ges möjlighet att väcka talan vid domstol mot ett beslut fattat efter ett administrativt förfarande som kan strida mot unionens miljölagstiftning.

Mark- och miljööverdomstolen har i en rad avgöranden haft att ta ställning till frågan om miljöorganisationers klagorätt och då, med utgångspunkt från EU-domstolens ovan nämnda dom, kommit fram till att det varit möjligt att tolka 16 kap. 13 § miljöbalken på ett sådant sätt att miljöorganisationers konventionsenliga rätt att överklaga har kunnat säkerställas (se MÖD 2012:47, MÖD 2012:48, MÖD 2014:30 och MÖD 2015:17). Mark- och miljööverdomstolen har i berörda avgöranden gett klagorätt för miljöorganisationer avseende vissa tillsynsbeslut som ansetts ha koppling till beslut om tillstånd eller dispens.

Omfattas nämndens beslut av klagorätten i 16 kap. 13 § miljöbalken?

Nämnden har beslutat att inte vidta några åtgärder med anledning av föreningens anmälan om störningar i miljön på strandområden i Laholms kommun. Beslutet är ett sådant beslut som omfattas av artikel 9.3 i Århuskonventionen och det ska alltså kunna överklagas av en miljöorganisation.

Föreningen har i sin anmälan anfört att omfattande motortrafik och parkering förekommer på sandstränder i Laholms kommun och att verksamheten medför stor risk för skador på dyn- och hedkanter, på flora och fauna samt risker för andra miljöstörningar. Det innebär att det i ärendet har uppkommit frågor som aktualiserar tillämpningen av bestämmelser om bl.a. strandskyddsdispens och artskyddsdispens. Beslut om dispens nämns i 16 kap. 13 § miljöbalken. I enlighet med redovisad praxis och mot bakgrund av vad som följer av Århuskonventionen och EU-rätten ska bestämmelsen tolkas på så sätt att nämndens beslut ska ses som ett beslut om dispens. Nämndens beslut omfattas därmed av klagorätten enligt 16 kap. 13 § miljöbalken.

Detta medför att mark- och miljödomstolens dom ska ändras på så sätt att länsstyrelsens avvisningsbeslut undanröjs och målet visas åter till länsstyrelsen för handläggning i sak.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anna Tiberg, Åsa Marklund Andersson, referent, och Malin Wik samt tf. hovrättassessorn Elena Landberg.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-04-01
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr M 1074-16

KLAGANDE

Strandmiljö Laholm

MOTPART

Miljö- och byggnadsnämnden i Laholms kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Hallands läns beslut 2016-02-04 i ärende nr 505-7582-15, se bilaga 1

SAKEN

Länsstyrelsens beslut att lämna begäran om förbud mot motorfordonstrafik på stranden i Skummeslövsstrand och Mellbystrand, Laholms kommun, utan åtgärd

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 325723

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

BAKGRUND

Miljö- och byggnadsnämnden i Laholms kommun beslutade den 21 oktober 2015 (MBN § 158) att lämna begäran om förbud mot motorfordonstrafik på stranden utan åtgärd.

Länsstyrelsen Hallands län avvisade genom det nu överklagade beslutet den ideella föreningen Strandmiljö Laholms överklagande, se bilaga 1.

YRKANDEN M.M.

Strandmiljö Laholm (föreningen) yrkar att länsstyrelsens beslut ska upphävas och ärendet återförvisas till länsstyrelsen för prövning i sak. Alternativt yrkas att mark- och miljödomstolen direkt ska besluta i ärendet och förordna att Laholms kommun omedelbart ska vidta åtgärder som medför att trafiken på de i målet aktuella delarna av stranden omedelbart upphör.

Föreningen anför i huvudsak följande. EU-domstolen har i mål C-240/09 uttalat att det ankommer på nationell domstol att i den utsträckning det är möjligt tolka den processuella rätten så att den stämmer överens med målen i Århuskonventionens artikel 9.3. I denna artikel finns ingen begränsning vad det gäller talerätt till att bara avse frågor om tillstånd och dispens. Föreningen uppfyller de aktuella kriterierna i svensk rätt. Om föreningen då inte medges talerätt i detta ärende skulle det innebära ett brott mot Århuskonventionen.

Det bör noteras att syftet med konventionen var att ge allmänheten möjlighet till prövning av frågor relaterade till tillämpningen av miljölagstiftningen. Att få bilkörningen på stranden i Mellbystrand och Skummeslövsstrand prövad är just den typ av fråga som konventionen åsyftar att ge allmänheten möjlighet att få prövad. Om föreningens överklagande avvisas upprätthålls inte syftet med Århuskonventionen.

Även om kraven på koppling till frågor om tillstånd eller dispens upprätthålls, så har det aktuella beslutet sådana kopplingar. Det krävs ett beslut om tillstånd eller dispens från miljöbalkens regler för att tillåta bilkörning på stranden. Att kommunen har valt att inte pröva denna fråga alls skulle få den effekt att kommunen kan undgå att få sitt agerande prövat är orimligt. Kommunens passivitet har därför en lika nära koppling till frågor om tillstånd och dispens som om man valt att fatta ett aktivt beslut i dessa frågor.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Målet avser i sak prövningen av en begäran om att kommunen, mot bakgrund av kommunens generella tillsynsansvar enligt miljöbalken, ska vidta åtgärder och besluta om åtgärder för trafiken på stranden i Skummeslöv och Mellbystrand.

Mark- och miljödomstolen, som har tagit del av utredningen i målet och beaktat vad föreningen nu har anfört instämmer i länsstyrelsens bedömning att det aktuella beslutet i sig är överklagbart samt att föreningen uppfyller kraven i 16 kap. 3 § miljöbalken för att vara berättigad att överklaga vissa beslut. Domstolen anser dock, liksom länsstyrelsen att det aktuella ärendet saknar koppling till beslut om tillstånd eller dispens. Vid sådant förhållande har föreningen inte klagorätt enligt miljöbalken. Domstolen instämmer även i övrigt i länsstyrelsens bedömningar. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 22 april 2016.

Susanne Lindblad

Nils-Göran Nilsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Susanne Lindblad, ordförande, och tekniska rådet Nils-Göran Nilsson. Föredragande har varit beredningsjuristen Linda Bidestedt.